

A watercolor illustration depicting a diverse community. In the center, a woman with glasses talks on a mobile phone. To her left, a man and a woman walk together. Above them, a person rides a bicycle with a basket of flowers. To the right, a woman in a wheelchair is pushed by another person, with a sign above them that reads 'ARBETSTERAPI'. In the foreground, a woman sits at a desk with a laptop, while others sit on the ground in a circle, some talking to a child. A car is parked on the left. The background features stylized trees and a path leading towards the horizon.

En jämlik och hållbar hjälpmedelsförskrivning

Ida Kåhlin, förbundsordförande för Sveriges Arbetsterapeuter

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

Hjälpmedelsförskrivning – en central fråga för Sveriges Arbetsterapeuter...

Hjälpmedelsriksdagen

För vikten av en välfungerande hjälpmedelsförsörjning

23 maj 2023 • Svenska Mässan

Seminarium 29 juni klockan 16.30-17.30, Volare, Strandgatan 20:

Hjälpmedelslotteriet - din postkod avgör!

Hjälpmedel och avgiften för dem varierar stort i Sverige. De skillnader som skapar rättsliga tvister och undertrycker patienter som ger en jämlik och kända spännande seminarium

Hjälpmedel är på väg att bli en klassfråga

30 förbund: Att spara in på en redan utsatt grupp slår hårt

Detta är en debattartikel. Det är skribenten som står för åsikterna som förs fram i texten, inte Aftonbladet.

Publicerad 2021-05-15

Debatt
"Anta en nationell hjälpmedelsstrategi"

Sveriges Arbetsterapeuter är oroad över nedskärningar som nu planeras och genomsnittet för hjälpmedelsbudgetar runt om i Sverige, säger ordförande Ida Kåhlin.

Publicerad: 27 Oktober 2020, 07:00

Debatt
"Skapa rätt verktyg för hjälpmedelsförskrivning"

Vi är mycket kritiska till att det definieras en övre gräns i regioners regelverk för hur mycket ett hjälpmedel får användas, skriver Marina Carlsson, Ida Kåhlin och Åsa Strahlemo.

Publicerad: 29 december 2022, 05:30

Det här är en opinionstext
Åsikterna som uttrycks i artikeln står skribenten/skribenterna för.

Det här är opinionsmaterial
Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.

En jämlik och hållbar hjälpmedelsförskrivning...

Sveriges Arbetsterapeuters **ställningstagande** antogs första gången av förbundsstyrelsen i oktober 2020.

En reviderad version antogs i maj 2023.

<https://www.arbetsterapeuterna.se/foerbundet/vi-tycker/staellningstaganden/>

Vad är ett hjälpmedel?

Hjälpmiddel för det dagliga livet är en individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning (Socialstyrelsens termbank).

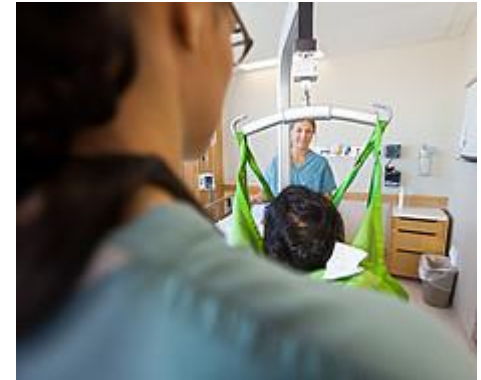
- Hjälpmiddel är en hälsoekonomiskt lönsam insats som ökar människors självständighet i vardagen och förebygger ohälsa.
- Hjälpmiddel bidrar till utvecklingen av ett jämlikt och hållbart samhälle i enlighet med FN:s globala mål

Brister och utmaningar...

- Socialstyrelsens statistik visar på ett system med stora regionala variationer gällande sortiment, riktlinjer och avgifter.
- Bristande kompetensförsörjning avseende både tillgång till förskrivare och förskrivares förutsättningar för kompetensutveckling.

Det drabbar barn, unga, vuxna och äldre personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga hårt,... men det skapar också en ohållbar arbetssituation och ett ohälsosamt arbetsliv för många förskrivare

Förskrivning av hjälpmedel ska alltid ske i enlighet med Socialstyrelsens förskrivningsstöd....

- För att säkerställa detta behöver förskrivaren få de **tidsmässiga resurser** som förskrivaransvaret kräver.
- För att upprätthålla och utveckla förskrivarkompetensen krävs även **kontinuerlig kompetensutveckling** i form av såväl fortbildning som lärande i vardagen. Detta innefattar både produkt- och metodkunskap och möjlighet att ta del av och delta i **forsknings- och utvecklingsarbeten** inom hjälpmedelsområdet.

Förutsättningar för kunskapsbaserad förskrivning

Stora brister när det gäller möjligheten till kontinuerlig kompetensutveckling, fortbildning, evidensbaserat arbetssätt och deltagande i forskning och utveckling. Störst utmaningar i kommunerna.

- 30 % är tveksamma till eller anser inte alls att de har tillräckliga förutsättningar att inhämta kunskap i relation till yrkesutövningen
- 66 % är tveksamma till eller anser inte alls att de har tillräckliga förutsättningar att arbeta evidensbaserat

<https://www.arbetsterapeuterna.se/foerbundet/webbutik-och-gratismaterial/arbetsterapi-inom-regional-och-kommunal-primaervard/>

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

Förutsättningar för kunskapsbaserad förskrivning av kognitiva hjälpmedel

Enkätundersökning (2017) bland arbetsterapeuter som förskriver kognitiva hjälpmedel (n=1607)

- 84 % upplever inte att de får den kompetensutveckling de behöver
- 37 % upplever inte att de kan prioritera förskrivning av kognitiva hjälpmedel

Ojämlig tillgång till förskrivare

- Stor variation gällande vilka rehabiliterande/habiliterande insatser som erbjuds och därmed var arbetsterapeuter finns och hur uppdraget ser ut...
- Stor brist på arbetsterapeuter, svårt att rekrytera, vikariat tillsätts inte...
- Stor variation gällande tillgången till arbetsterapeuter.
  - Uppsala län: 70 arbetsterapeuter/100000 inv.
  - Östergötlands län: 145 arbetsterapeuter/ 100000 inv.
  - Socialstyrelsens statistik visar att betydligt fler kognitiva hjälpmedel förskrivs i Östergötland jämfört med Uppsala

En jämlik och hållbar hjälpmedelsförsörjning förutsätter

- att den generella **kompetensen kring betydelsen av hjälpmedel ökar** hos chefer och beslutsfattare
- att **hjälpmedelsverksamheterna tilldelas de resurser som krävs** för att svara upp mot de behov som finns
- att **tillräckligt många förskrivare anställs** inom hälso- och sjukvård, omsorg och skola för att möta de behov som finns
- att **förskrivare får kontinuerlig kompetensutveckling** för att upprätthålla sin förskrivarkompetens
- att **förskrivare får de tidsmässiga resurser** som förskrivningsprocessen kräver

En jämlik och hållbar hjälpmedelsförsörjning förutsätter

- att **sortimentet av hjälpmedel kontinuerligt utvecklas** så att nya innovationer effektivt och på ett säkert sätt kan komma brukare och anhöriga till nytta
- att **utvecklingen av nya hjälpmedel och hjälpmedelssortiment involverar såväl brukare och professioner som forskare och innovatörer**

En jämlik och hållbar hjälpmedelsförsörjning förutsätter

Att regering (och riksdag)

- ger Socialstyrelsen i uppgift att under ledning av en nationell samordnare inrätta ett kunskapscentrum för rehabilitering och habilitering med ett särskilt uppdrag att främja en jämlik och kunskapsbaserad hjälpmedelsförsörjning
- inför de förändringar som krävs i HSL för att säkerställa en likvärdig hjälpmedelsförsörjning avseende sortiment, kriterier och avgifter
- inför krav på Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR) i alla kommuner, i HSL för att säkerställa patientsäkerhet och kontinuerligt kvalitetsarbete på ledningsnivå gällande hjälpmedel i kommunal verksamhet
- i forskningspropositionen tillför särskilt riktade medel för forskning om hjälpmedel

Tack för mig!

ida.kahlin@arbetsterapeuterna.se

070 311 71 99

Följ mig gärna på Facebook, twitter, instagram och LinkedIn @idakahlin

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER